

ԵԿԵՂԵՑԱԿԱՆ ԲԵԱ ԼՈՒԻՐԵՐ

ՆԱՅԲԱԴԵՏԱԿԱՆ ԳՆԱՀԱՏՈՒԹՅՈՒՆ

Ն. Ս. Օ. Տ. Տ. Գարեգին Բ Ամենայն Տայոց Կաթողիկոսի կոնդակով հոկտեմբեր ամսին

«Սուրբ Ներսէս Շնորհալի» շքանշանով պարգևատրվել է.
Կարապետ Մարգարյան (Արարատյան հայրապետական թեմ)

Օրհնության գիր է արվել.

Նուսիկ Պետրոսյան (Գեղարքունիաց թեմ)

Գագիկ Գրիգորյան (Արարատյան հայրապետական թեմ)

ԱՅՅ ՄՈՒՄԱՐԱՅԻ ՍՈՒՐԲ ՊԵՏՐՈՍ ՆԱՅԿԱԿԱՆ ԵԿԵՂԵՑԻ (ԲՈՄԲԵՅ)

Կաթողիկոսի Տայոց Մարդասիրական ճեմարանի ղեկավար թիմը, որը սույն թվականի սեպտեմբերի 26-ից հոկտեմբերի 4-ը զբաղվում էր Մումբայ քաղաքում Նոկասարանի Ռեգիոնի առաջնությանը մասնակցելու նպատակով, հոկտեմբերի 3-ը անցկացրեց Մումբայի հայկական Սուրբ Պետրոս եկեղեցում (կառուցված 1796 թ.):

Նոկասարանի ղեկավար թիմի և Տայոց Մարդասիրական ճեմարանի կառավարիչ Տ. Խոսրոս արքեպիսկոպոսի համատեղությամբ հայ ուսանողները լծվեցին եկեղեցու և շրջակայքի մաքրման և բարեկարգման գործին: Աշխատանքի ավարտին Տայր Խոսրոսի նախագահությամբ և ճեմարանականների մասնակցությամբ կատարվեց երեկոյան ժամերգություն:

Երկար դադարից հետո պատմական Սուրբ Պետրոս եկեղեցու կամարների ներքո կրկին հնչեց և երկինք վերադարձվեց հայի աղոթքը՝ նոր շունչ պարգևելով Մումբայի հայկական եկեղեցուն:

Կաթողիկոսի Տայոց Մարդասիրական ճեմարան

ԱՄԵՆԱՅՆ ՆԱՅՈՑ ԿԱԹՈՂԻԿՈՍՆ ԸՆԴՈՒՆԵՑ ՄԻԴՆԵՅԻ ՆԱՄԱԶԳԱՅԻՆ «ԱՐՇԱԿ ԵՒ ՍՈՖԻ ԳՈՒՍԹՆ» ՃԵՄԱՐԱՆԻ ՍԱՆՆԵՐԻՆ

Հոկտեմբերի 4-ին Մայր Աթոռ Սուրբ Էջմիածնում Ս. Պատրարգի ավարտին Ն.Ս.Օ.Տ.Տ. Գարեգին Բ Վարդապետ Պատրիարք և Ամենայն Տայոց Կաթողիկոսն ընդունեց Ավստրալիայից ժամանած Նամազգային «Արշակ և Սոֆի Գոսթին» ճեմարանի սաներին՝ ողջնություն լի ճեմարանի արևույտ ֆայլար Միքայելյանի:

Վեհափառ Նայրապետին իր օրհնությունը բերեց երիտասարդ ուխտավորներին՝ բարձր գնահատելով և հաջողություններ մաղթելով նրանց կարևոր առաքելությանը, որը Նայրե-
նիքի ճանաչողության և ազգային ոգու առավել զորացման հրաշալի առիթ է: Նախդիպմանը
երիտասարդները Նորին Սրբությանը ներկայացրեցին իրենց փալավորությունները Մայր
Նայրենիքից:

* * *

Նույն օրը Ն.Ս.Օ.Տ.Տ. Գարեգին Բ Ծայրագույն Պապրիարք և Ամենայն Նայոց Կա-
թողիկոսն ընդունեց Երևանի պետական համալսարանի 90-ամյակի միջոցառումների և
«Համալսարանական կրթությունը 21-րդ դարում» միջազգային գիտաժողովի առիթով Նա-
յասարան ժամանած փառերը երկրների համալսարանների պալովիրությունների ներկա-
յացուցիչներին՝ ուղեկցությամբ ԵՊՆ ռեկտոր Արամ Սիմոնյանի և Աստվածաբանության
ֆակուլտետի դեկան Տ. Անուշավան Եպիսկոպոս Ժամկոչյանի:

Ողջունելով գիտնականների այցը Մայր Աթոռ Ս. Էջմիածին՝ Վեհափառ Նայրապետին
իր գոհունակությունը հայտնեց Երևանի պետական համալսարանի և փառերը երկրների
կրթական բարձրագույն հաստատությունների միջև ձևավորված սերտ համագործակցու-
թյան և բարեկամական կապերի համար: Նորին Սրբությունը նաև շնորհավորեց ԵՊՆ ռեկ-
տորին և դասախոսներին համալսարանի հոբելյանի առիթով՝ անդրադառնալով համալ-
սարանի կարևոր առաքելությանը կրթության ոլորտում և գիտական մրցի զարգացման
գործում ունեցած մեծ ներդրումին:

Նախդիպման ավարտին հյուրերն այցելեցին Վեհափառ թանգարան, ծանոթացան
Նայոց Եկեղեցու զանազան և արժեքներին:

ՍԱՅՐ ԱԹՈՌ ՍՈՒՐԲ ԷԶՄԻԱԾԻՆ
ՏԵՂԵԿԱՏՎԱԿԱՆ ՆԱՄԱԿԱՐԳ

ԱՄԵՆԱՅՆ ՆԱՅՈՑ ԿԱԹՈՂԻԿՈՍՆ ԸՆԴՈՒՆԵՑ «ՋԻՆԻՇՅԱՆ» ՆԻՇԱՏԱԿԻ ՆԻՄՆԱԳՐԱՄԻ ԽՈՐՆՐԴԻ ԱՆԳԱՄՆԵՐԻՆ

Նոկտեմբերի 4-ին Մայր Աթոռ Սուրբ Էջմիածնում Ն.Ս.Օ.Տ.Տ. Գարեգին Բ Ծայրագույն
Պապրիարք և Ամենայն Նայոց Կաթողիկոսն ընդունեց «Ջինիշյան» հիշատակի հիմնադ-
րամի հոգաբարձուների խորհրդի անդամներին, որ Նայասարան են ժամանել հիմնադրամի՝
հայաստանյան մասնաճյուղի 15-ամյակի առիթով:

Ողջունելով հյուրերի այցը համայն հայության հոգևոր կենտրոն՝ Նորին Սրբությունը
իր գնահատանքը հայտնեց հիմնադրամի անդամներին՝ աշխարհասփյուռ հայ ժողովրդին
և Նայասարանին օգտակար ծառայություն բերելու համար: Վեհափառ Նայրապետը գոհու-
նակություն հայտնեց հիմնադրամի աշխատանքներին Նայոց Եկեղեցու մասնակցության և
ձևավորված սերտ համագործակցության համար:

Հիմնադրամի խորհրդի համանախագահներ Մայքլ Նարությունյանը և վերապալովե-

լի Վիկտոր Մակարին խորհրդի անունից շնորհակալություն հայտնեցին Ամենայն հայոց Կաթողիկոսին ընդունելության համար և վստահեցրին, որ հիմնադրամը պիտի շարունակի համագործակցել հայաստանյայց Առաքելական Ս. Եկեղեցու հետ:

Հանդիպման ավարտին Նորին Սրբությունը արգասավոր աշխատանք և բարի արդյունքներ մաղթեց հիմնադրամի գործունեությանը:

Այնուհետև «Զինիշյան» հիշատակի հիմնադրամի հոգաբարձուների խորհրդի անդամները մասնակցեցին Ս. Պապարագի արարողությանը: Վերջում Կրեյմլի ունեցած հոգեհանգստյան պաշտոնի ընթացքում աղոթք բարձրացվեց հիմնադրամի բարերար Վարդան Զինիշյանի հոգու հանգստության համար:

* * *

Նույն օրը Ն.Ս.Օ.Տ.Տ. Գարեգին Բ Ծայրագույն Պապրիարք և Ամենայն հայոց Կաթողիկոսն ընդունեց նաև Ֆրանսիայի Պրովանս-Ալպ-Աուդ դ'Ազյուրի նահանգապետ Միշել Վոզելի գլխավորած պարվիթասությունը՝ ուղեկցությամբ Մայր Աթոռ Ս. Էջմիածնի միաբան Տ. Զարիկ վարդապետ Ավերիքյանի:

Հանդիպմանը Նորին Սրբությունը ևս պրն Վոզելը վերհիշեցին Վեհափառ հայրապետի հովհաննիսյան աղյուստը, ինչպես նաև նահանգապետի բազմաթիվ այցելությունները և հայոց հոգևոր կենտրոն:

Զրույցի ընթացքում կարևոր նկատվեցին փոխայցելությունները, որոնցով շարունակ նորոգվում են սերը և փոխադարձ հարգանքը, գործնում են բարեկամական կապերը և համագործակցությունը երկու ժողովուրդների և պետությունների միջև:

ՄԱՅՐ ԱԹՐՈՒ ՍՈՒՐԲ ԷԶՄԻԱԾԻՆ
ՏԵՂԵԿԱՏՎԱԿԱՆ ՀԱՄԱԿԱՐԳ

ՀԱՇՄԱՆԳԱՄ ԱՆՁԱՆՑ ԺՈՂՈՎ ԿՐԵՏԵՈՒՄ

Սեպտեմբերի 28-ից հոկտեմբերի 1-ը Կրեյմլում (Հունաստան) Կրեյմլի ունեցած հաշմանդամ անձանց տարածաշրջանային ժողով՝ կազմակերպված Եկեղեցիների համաշխարհային խորհրդի և հաշմանդամների պաշտպանության Էկումենիկ ցանցի կողմից:

Ժողովի քննարկման նյութն էր հաշմանդամների մասնակցությունը եկեղեցիների հոգևոր, ընկերային, փոխադարձ ծրագրերին և հասարակական կյանքին: Ժողովի նպատակն էր ստեղծել հաշմանդամ անձանց միջտարածաշրջանային ու ազգային ցանցեր և նրանց ներգրավել եկեղեցիների ծրագրերում:

Ն.Ս.Օ.Տ.Տ. Գարեգին Բ Ծայրագույն Պապրիարք և Ամենայն հայոց Կաթողիկոսի օրհնությամբ ժողովին հայաստանյայց Առաքելական Սուրբ Եկեղեցին ներկայացնում էր Մայր Աթոռի աշխատակից Կրիստինա Սարգսյանը:

ՄԻՋԵԿԵՂԵՑԱԿԱՆ ՀԱՐԱԲԵՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ԳՐԱՄԵՆՑԱԿ

**ԱՄԵՆԱՅՆ ՆԱՅՈՑ ԿԱԹՈՂԻԿՈՍՆ ԸՆԴՈՒՆԵՑ ԷԶՄԻԱԾՆԻ
ՔԱՂԱՔԱՊԵՏԻՆ ԵՒ ԷԶՄԻԱԾՆԻ ՔՈՒՅՐ-ՔԱՂԱՔՆԵՐԻ
ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՑԻՉՆԵՐԻՆ**

Նոկտեմբերի 7-ին Մայր Աթոռ Սուրբ Էջմիածնում Ն.Ս.Օ.Տ.Տ. Գարեգին Բ Ծայրագույն Պապրիարք եւ Ամենայն Տայոց Կաթողիկոսն ընդունեց Էջմիածնի քաղաքապետ Կարեն Գրիգորյանին եւ Էջմիածնի քույր-քաղաքներ Իսի-Լե-Մուլինոյի (Ֆրանսիա) եւ Պեպրոզավոսկի (Ռուսաստան) ներկայացուցիչներին, ովքեր Տայասարան են ժամանել՝ մասնակցելու Էջմիածնի քաղաքի օրվան նվիրված փոնակապարտություններին:

Ամենայն Տայոց Կաթողիկոսի ողջույնի խոսքից հետո Էջմիածնի քաղաքապետն անդրադարձավ քույր-քաղաքների հետ իրականացվող համապետ ծրագրերին:

Իր խոսքում Վեհափառ Տայրապետը շնորհավորեց ներկաներին Էջմիածնի օրվա կապակցությամբ՝ նշելով, որ հավերժության խորհուրդը պարունակող Էջմիածնի քաղաքի փոքր կարևոր խթան կդառնա ազգային մեր կյանքում քաղաքի դերի ու առաքելության արժեքներն համար: Նորին Սրբությունը նաև կարևոր նկատեց քույր-քաղաքների միջև ձևավորված համագործակցությունը՝ հորդորելով առավել սերտացնել եւ արդյունավորել այդ բարեկամությունը փառքեր ձեռնարկներով:

ՄԱՅՐ ԱԹՈՒ ՍՈՒՐԲ ԷԶՄԻԱԾՆԻ
ՏԵՂԵԿԱՏՎԱԿԱՆ ՆԱՄԱԿԱՐԳ

**ԵԿԵՂԵՑԻՆԵՐԻ ՆԱՄԱՇԽԱՐՏԱՅԻՆ ԽՈՐՆՐԴԻ
«ՆԱՎԱՐՔ ԵՒ ԿԱՐԳ» ՆԱՆՉՆԱԽՄԲԻ ԺՈՂՈՎԸ ԿՐԵՏԵՈՒՄ**

Նոկտեմբերի 7-13-ը Տունասարանի Կրեպն կղզում փեղի ունեցավ Եկեղեցիների համաշխարհային խորհրդի «Նավարք եւ կարգ» հանձնախմբի ժողովը, որի հանդիսավոր բացմանը նախագահում էր Կոստանդնուպոլսի Նորին Ամենասրբություն Բարդուղիմեոս Ա Տիեզերական Պապրիարքը:

Ժողովի ընթացքում քննարկվել են Եկեղեցիներին առնչվող հարցեր:

Ն.Ս.Օ.Տ.Տ. Գարեգին Բ Ծայրագույն Պապրիարք եւ Ամենայն Տայոց Կաթողիկոսի օրհնությամբ ժողովին Տայոց Եկեղեցին ներկայացրեցին Անգլիայի տայոց թեմի առաջնորդ, «Նավարք եւ կարգ» հանձնախմբի անդամ Տ. Նաթան Էպիսկոպոս Տովհաննիսյանը եւ «Նավարք եւ կարգ» հանձնախմբի երիտասարդական թևի անդամ, Մայր Աթոռ Սուրբ Էջմիածնի միաբան Տ. Շահն արեղա Անանյանը:

ՄԱՅՐ ԱԹՈՒ ՍՈՒՐԲ ԷԶՄԻԱԾՆԻ
ՏԵՂԵԿԱՏՎԱԿԱՆ ՆԱՄԱԿԱՐԳ

**ԱՄԵՆԱՅՆ ՆԱՅՈՑ ԿԱԹՈՂԻԿՈՍՆ ԸՆԴՈՒՆԵՑ
ՌՈՒՄԱՍՏԱՆԻ ԳՐՈՂՆԵՐԻ ՄԻՈՒԹՅԱՆ ՔԱՐՏՈՒՂԱՐՆԵՐԻՆ**

Նոկտեմբերի 8-ին Մայր Աթոռ Սուրբ Էջմիածնում Ն.Ս.Օ.Տ.Տ. Գաբեգին Բ Ծայրագույն Պապրիհարք եւ Ամենայն հայոց Կաթողիկոսն ընդունեց ԱԴՆ եւ Բալթյան երկրների թարգմանիչների ու հրապարակիչների երրորդ համաժողովի առիթով հայաստան ժամանած Ռուսաստանի գրողների միության Մոսկվայի կազմակերպության վարչության քարտուղարներ Մաքսիմ Զամշեին եւ Ալբերտ Օհանյանին:

Հանդիպման ընթացքում Ռուսաստանից ժամանած հյուրերը Ամենայն հայոց Կաթողիկոսին հանձնեցին միության Ա. Ս. Գրիբոյեդովի անվան հուշամեդալը:

Վեհափառ հայրապետն իր օրհնությունն ու գնահատանքը փոխանցեց Ռուսաստանի գրողների միության վարչության անդամներին եւ շնորհակալություն հայտնեց բարձր պարգևի համար՝ այն նկատելով երկու հավաքակից ժողովուրդների բազմադարյա բարեկամության արտահայտություն: Նորին Սրբությունը հաջողություններ եւ նորանոր ներշնչումներ մաղթեց գրողներին իրենց սրելծագործական կյանքում:

Հանդիպմանը ներկա էր Կոպայքի թեմի առաջնորդ Տ. Առաքել եպիսկոպոս Քարամյանը:

ՄԱՅՐ ԱԹՈՒ ՍՈՒՐԲ ԷԶՄԻԱԾԻՆ
ՏԵՂԵԿԱՏՎԱԿԱՆ ՆԱԽԿԱՐԳ

**ԱՄԵՆԱՅՆ ՆԱՅՈՑ ԿԱԹՈՂԻԿՈՍՆ ԸՆԴՈՒՆԵՑ
ՍՎԵՐԴԼՈՎՍԿԻ ՄԱՐԶԱՅԻՆ ԴՈՒՄԱՅԻ ՆԱԽԿԱՐԳՆԻՆ**

Նոկտեմբերի 9-ին Մայր Աթոռ Սուրբ Էջմիածնում Ն.Ս.Օ.Տ.Տ. Գաբեգին Բ Ծայրագույն Պապրիհարք եւ Ամենայն հայոց Կաթողիկոսն ընդունեց ՌԴ Սվերդլովսկի մարզային Դոմայի նախագահ Նիկոլայ Վորոնինի գլխավորած պարվիրությունը՝ ողեկցությամբ ԱԺ պարզամավոր հայկ Սանուսյանի:

Զրույցի ընթացքում Նորին Սրբությունը գոհունակություն հայտնեց երկու երկրների միջև Կաթողիկոսության մակարդակներում իրականացվող գործակցության համար, ինչպես նաև գնահատանք հայտնեց մարզային իշխանություններին հայ համայնքի հանդեպ ցուցաբերվող հոգաբարության համար:

Հանդիպմանը խոսվեց նաև հայ Առաքելական եւ Ռուս Ուղղափառ Եկեղեցիների միջև առկա սերտ կապերի, ինչպես նաև ժողովուրդների կյանքում Եկեղեցիների կարևոր առաքելության մասին:

ՄԱՅՐ ԱԹՈՒ ՍՈՒՐԲ ԷԶՄԻԱԾԻՆ
ՏԵՂԵԿԱՏՎԱԿԱՆ ՆԱԽԿԱՐԳ

Մասն բաղադրի կառուցվող եկեղեցին

Հիմնադրամի անդամները

**ԱՄԵՆԱՅՆ ՆԱՅՈՑ ՆԱՅԻՐԱԴԵՏԸ ԿԱՏԱՐԵՑ
ՍԵՒԱՆ ՔԱՂԱՔԻ ՆՈՐԱԿԱՌՈՒՅՑ ԵԿԵՂԵՑՈՒ ՆԻՄՆՈՐՆԵՔԻ
ԱՐԱՐՈՂՈՒԹՅՈՒՆԸ**

Նոկտեմբերի 11-ին, նախագահությամբ Ն.Ս.Օ.Տ.Տ. Գարեգին Բ Ծայրագույն Պար-
րիարք եւ Ամենայն հայոց Կաթողիկոսի եւ առնրթերակայությամբ Մայր Աթոռի լուսարա-
բապետ Տ. Արարատ եպիսկոպոս Գալթագճյանի ու Գեղարքունյաց թեմի առաջնորդ Տ.
Մարկոս եպիսկոպոս Նովհաննիսյանի, մասնակցությամբ Մայր Աթոռի միաբանների եւ
թեմի հոգևորականաց դասի, կապարվեց Սեւան քաղաքի նորակառույց եկեղեցու հիմքերի
օրհնության արարողությունը, որին ներկա էին մարզային եւ ԿրեդակաՆ իշխանությունների
ներկայացուցիչներ եւ հարյուրավոր հավաքավոր սեւանցիներ: Եկեղեցու բարերարներն են
Ֆրանսաբնակ Սարգիս Պետրոսյանը եւ Ալեն Մանուկյանը: Եկեղեցու ճարտարապետն է Ար-
տակ Ղուկասը:

Ամենայն հայոց հայրապետի ժամանումից եւ փարածքում կարճատև շրջայցից հետո
սկսվեց հիմնօրհներթի արարողությունը հոգեգմայլ շարականների եւ սաղմոսների երգեցո-
ղության ներքո: Ըստ հայ Եկեղեցու հնավանդ ծիսակարգի՝ նախ ջրով, ապա գինով լվա-
ցվեցին եկեղեցու հիմքերում գերեզմանները 16 քարերը՝ 12 առաքյալների, 4 ավետարանիչների
եւ Ս. Գրիգոր Լուսավորչի անուններով, որից հետո Վեհափառ հայրապետն ու նրան առն-
թերակա եպիսկոպոսները Ս. Մյուռնով օծեցին եկեղեցու հիմքերի քարերը:

Սրբազան արարողությունից հետո իր սրբի խոսքն ասաց եկեղեցու բարերար Սար-
գիս Պետրոսյանը: Նա շնորհակալություն հայտնեց Վեհափառ հայրապետին՝ մեծ պատվի
արժանացնելու համար հույս հայտնելով, որ նորակառույց եկեղեցին պիտի խթանի սեւան-
ցիների հոգևոր կյանքը եւ օրհնություն բերի նրանց ընտանիքներին: Բարերարից հետո խո-
սեց նաեւ Սեւանի քաղաքապետ Գևորգ Մալխասյանը՝ իր ուրախությունը հայտնելով, որ
վերջապես Սեւան քաղաքը կունենա իր աղոթատունը, որտեղ հայ մարդն իր աղոթքը կվե-
րառարի առ Աստված:

Վերջում ներկաներին իր օրհնությունն ու գնահատանքը հայտնեց Գարեգին Բ Ամե-
նայն հայոց Կաթողիկոսը: Դիմելով հավաքված հարյուրավոր բարեպաշտ սեւանցիներ-
ին՝ հայոց հայրապետը նշեց, որ Աստված ողորմածությամբ հաջորդ փարի հավաքավոր
սեւանցիները եւս կունենան իրենց սրբազան աղոթատունը, որտեղ աղոթք կբարձրացնեն
առ Աստված՝ հավաքարիմ նախնյաց սրբազան հավաքին: Նորին Սրբությունը հորդորեց
սեւանցիներին իրենց հայրերի նման հավաքարիմ լինել հայոց Եկեղեցուն, որպեսզի որեւէ
թշնամի չկարողանա ներթափանցել նրանց հոգևոր կյանքից ներս եւ շեղել ճշմարիտ, ուղ-
ղափառ հավաքից: Վեհափառ հայրապետը նաեւ իր գնահատանքը հայտնեց եկեղեցու
բարերարներ Սարգիս Պետրոսյանին եւ Ալեն Մանուկյանին, ինչպես նաեւ մարզային ու Կրե-
դակաՆ իշխանությունների ներկայացուցիչներին՝ ցուցաբերած աջակցության ու նախան-
ձախնդիր վերաբերմունքի համար:

ՄԱՅՐ ԱԹՈՒՆ ՍՈՒՐԲ ԷԶՄԻԱԾԻՆ
ՏԵՂԵԿԱՏՎԱԿԱՆ ՆԱԽԱԿԱՐԳ

**ԱՄԵՆԱՅՆ ՆԱՅՈՑ ԿԱԹՈՂԻԿՈՍՆ ԸՆԴՈՒՆԵՑ
ԵՆԻ ԵԲՐՈՂԱԿԱՆ ՏԱՐԱԾԱՇՐՋԱՆԱՅԻՆ ԳՈՐԾԸՆԿԵՐՆԵՐԻ ԽՄԲԻ
ԺՈՂՈՎԻ ՄԱՍՆԱԿԻՑՆԵՐԻՆ**

Նոկտեմբերի 12-ին Մայր Աթոռ Սուրբ Էջմիածնում Ն.Ս.Օ.Տ.Տ. Գաբրիել Բ Ծայրագույն Պապրիարք և Ամենայն Տայոց Կաթողիկոսն ընդունեց հոկտեմբերի 12-15-ը Երևանում անցկացվելիք Եկեղեցիների համաշխարհային խորհրդի երոսպական տարածաշրջանային գործընկերների խմբի (ԵՏԳԽ) ժողովի մասնակիցներին: Խումբը, որ երկրորդ անգամ է իր հավաքն անցկացնում Տայաստանում, կազմված է Արևմտյան Երոսպայի Էկումենիկ գործակալություններից և Արևելյան Երոսպայի Կոթ սեղաններից: Այս տարեկան հավաքների ընթացքում քննարկվում են Եկեղեցիների սոցիալական, դիակոնիկ և զարգացման աշխատանքների փորձն ու հեռանկարները:

Տանդիսյանը Նորին Սրբությունն ուրախություն հայտնեց հերթական հավաքը Տայաստանում կազմակերպելու առիթով, ապա իր գնահատականը փոխանցեց ժողովի մասնակիցներին Արևելյան և Արևմտյան Երոսպայում իրականացվող ԵՏԳԽ-ի կարևոր առաքելության համար: Տայոց Տայրապետն անդրադարձավ Տայոց Եկեղեցու ծառայությանը ընկերային ոլորտում, որը մշտապես ընդարձակվում է նորանոր ծրագրերով: Այդ ոլորտում Նորին Սրբությունը կարևորեց նաև հայաստանյան Կոթ սեղանի հիմնադրամի գործունեությունը:

Տանդիսյանն ընթացքում ԵՏԳԽ-ի աշխատանքին, արդյունավետ համագործակցությանը Կոթ Սեղանների հետ անդրադարձան Երոսպական եկեղեցիների կոնֆերանսի ընդհանուր քարտուղար վեր. Քոլին Վիլյամսը, ԵՆԻ Եկեղեցիների և Էկումենիկ հարաբերությունների համակարգման գրասենյակի ղեկավար հայր Դանիել Բուդան և հայաստանյան Կոթ սեղանի փնթեկն դոկտ. Կարեն Նազարյանը:

ԵՏԳԽ-ի այս տարվա ժողովն անդրադառնալու է Արևելյան Երոսպայի համար մեծ կարևորություն ունեցող մի շարք խնդիրների, ինչպես, օրինակ՝ աղքատություն, միգրացիա, ՄԻԱՎ/ԶԻԱՏ, մարդավաճառություն, ինչպես նաև երոսպական Կոթ սեղանների դերը փոփոխվող աշխարհում:

ՄԱՅՐ ԱԹՈՒ ՍՈՒՐԲ ԷԶՄԻԱԾԻՆ
ՏԵՂԵԿԱՏՎԱԿԱՆ ՆԱՄԱԿԱՐԳ

**«ՍՈՒՐԲ ԳՐԻԳՈՐ ՆԱՐԵԿԱՅԻՆ ԵՒ ԵԿԵՂԵՑԻՈՑ
ԾԻՍԱԿԱՏԱՐՈՒԹԻՒՆԸ» ԽՈՐԱԳԻՐՈՎ ԳԻՏԱԺՈՂՈՎ ԼԻԲԱՆԱՆԻ
ՔԱՍԼԻՔԻ «ՍՈՒՐԲ ՆՈԳԻ» ՆԱՄԱՍԱՐԱՆԻՆ ՄԷՋ**

Նոկտեմբերի 12-14-ը Լիբանանի Քասիլիքի «Սուրբ Նոգի » համալսարանին մեջ տեղի ունեցավ գիտաժողով «Սուրբ Գրիգոր Նարեկացին և Եկեղեցույ ծիսակարարությունները» խորագիրով, կազմակերպութեամբ Տանն Կիլիկիոյ Կաթողիկէ Տայոց Պապրիարքութեան:

Ժողովի հանդիսավոր բացումը կայացաւ նախագահութեամբ Ն.Ա.Տ. ԺԹ Կաթողիկէ Նայոց Պատրիարքին եւ Ն.Ա.Տ. Նասրալլահ Սֆէյր Մարունի Պատրիարքին:

Ն.Ս.Օ.Տ.Տ. Գարեգին Բ Ծայրագոյն Պատրիարք եւ Ամենայն Նայոց Կաթողիկոսի օրհնութեամբ այս ժողովին իր մասնակցութիւնը բերաւ Դամասկոսի հայոց թեմի առաջնորդ Տ. Արմաշ եպս. Նալպանուրեանը եւ փոխանցեց Ամենայն Նայոց Վեհափառ Նայրապետի օրհնութիւնն ու պարգամը:

ԴԻԻՄՆ ԱԶԳԱՅԻՆ ԱՌԱՋՆՈՐԴԱՐԱՆԻ
ԴԱՄԱՍԿՈՍԻ ԹԵՄԻ

ԱՊՆ Եւ ԲԱԼԹ-ՅԱՆ ԵՐԿՐՆԵՐԻ ՔՐԻՍՏՈՆԵԱԿԱՆ ՄԻՋԵԿԵՂԵՑԱԿԱՆ ԽՈՐՀՐԴԱԿՑԱԿԱՆ ԿՈՄԻՏԵԻ ՔԱՐՏՈՒՂԱՐՈՒԹ-ՅԱՆ ՆԻՍՏ ՄՈՍԿՎԱՅՈՒՄ

Նոկտեմբերի 15-ին Ռուս Ուղղափառ Եկեղեցու Մոսկվայի պատրիարքութեան Միջեկեղեցական հարաբերությունների գրասենյակում գումարվեց ԱՊՆ եւ Բայրթան երկրների Քրիստոնեական միջեկեղեցական խորհրդակցական կոմիտեի քարտուղարության նիստը:

Ժողովի ընթացքում քարտուղարության անդամները քննարկեցին Քրիստոնեական միջեկեղեցական խորհրդակցական կոմիտեի գործունեության հետաքննարկները: Քննության առնվեցին մի շարք հասարակական հիմնախնդիրներ, ինչպէս, օրինակ՝ արեւելահայկական վիժում, ինքնասպանություն, թմրամոլություն, հարբեցողություն, եւ որոշվեց միջոցներ ձեռնարկել այդ երևույթների դեմ պայքարելու համար:

Որոշում ընդունվեց նաեւ 2010 թվականին Քրիստոնեական միջեկեղեցական խորհրդակցական կոմիտեի ընդլայնված կազմով ժողով գումարել «Քրիստոնեական ընդամիքը՝ փոքր եկեղեցի եւ առողջ հասարակության հիմք» թեմայով:

Ն.Ս.Օ.Տ.Տ. Գարեգին Բ Ամենայն Նայոց Կաթողիկոսի օրհնությամբ ժողովում Մայր Աթոռ Սուրբ Էջմիածինը ներկայացնում էր Քրիստոնեական միջեկեղեցական խորհրդակցական կոմիտեի քարտուղարության անդամ, Մայր Աթոռ Սուրբ Էջմիածնի Միջեկեղեցական հարաբերությունների պարասխանաբար Տ. Եզնիկ արքեպիսկոպոս Պետրոսյանը:

ՄԱՅՐ ԱԹՈՌ ՍՈՒՐԲ ԷԶՄԻԱԾԻՆ
ՏԵՂԵԿԱՑՎԱԿԱՆ ՆԱՄԱԿԱՐԳ

«ԿԱՌ ՍԵՂԱՆ» ՆԻՄՆԱԳԻՐԱՄԻ ՏԱՐԵԿԱՆ ԺՈՂՈՎ ՄԱՅՐ ԱԹՈՌ ՍՈՒՐԲ ԷԶՄԻԱԾՆՈՒՄ

Նոկտեմբերի 17-ին Մայր Աթոռ Ս. Էջմիածնում արեւի ունեցավ Նայասարանայց Առաքելական Սուրբ Եկեղեցու հովանու ներքո գործող Եկեղեցիների համաշխարհային խորհրդի հայաստանյան «Կլոր Սեղան» միջեկեղեցական բարեգործական հիմնադրամի 2009 թ. արեւելահայկական հաշվերով ժողովը: Ժողովը նախագահում էին հիմնադրամի հոգաբարձուների

խորհրդի նախագահ, Արցախի թեմի առաջնորդ Ս. Պարզեւ արքեպիսկոպոս Մարտիրոսյանը եւ հիմնադրամի գործադիր փնօրեն դոկտ. Կարեն Նազարյանը:

Ժողովին «Հայաստանը եւ փարածաշրջանը, հնարավոր սցենարներ» բանախոսությանը հանդես եկավ Ազգային եւ միջազգային ուսումնասիրությունների հայաստանյան կենտրոնի փնօրեն Ռիչարդ Կիրակոսյանը: Զեկուցմանը հաջորդեց Կլոդ Սեդանի 2008-2009 թթ. գործունեության հաշվեքվությունը: Հիմնադրամի աշխատակիցները ներկայացրեցին հիմնադրամի կողմից իրականացվող ծրագրերը համայնքային համապարփակ զարգացման, կարողությունների զարգացման եւ փարածաշրջանային խաղաղության հաստատման ուղղությամբ:

Տեղի ունեցավ նաեւ կարարված աշխատանքի արժեւորում: Մասնակիցները անդրադարձան հիմնադրամի փարբեր ծրագրերին՝ քննարկելով Կլոդ Սեդանի հեղափոխական գործունեության ռազմավարությունը, հիմնադրամի ծրագրերի աշխարհագրական ընդգրկումը եւ առաջադրելով նոր ուղղություններ հիմնադրամի սոցիալական սպասարկության եւ եկեղեցական ու հասարակական այլ կառույցների հետ համագործակցության ընդլայնման համար:

Ժողովը փակվեց Ամենայն Հայոց Հայրապետի փնօրինությամբ հիմնադրամի նոր նախագահ Նշանակված Գեղարքունյաց թեմի առաջնորդ Ս. Մարկոս եպիսկոպոս Նովիանինիսյանի եւ փար Կարեն Նազարյանի ամփոփիչ խոսքերով:

Տարեկան ժողովին ներկա էին հիմնադրամի հոգաբարձուների խորհրդի անդամները, հիմնադրամի հայաստանյան գործընկերները՝ Հայոց Եկեղեցու թեմակալ առաջնորդներ ու ծխական քահանաներ, հասարակական կազմակերպությունների ներկայացուցիչներ, միջազգային կազմակերպությունների պաշտոնյաներ եւ հյուրեր:

ՄԱՅՐ ԱԹՈՌ՝ ՍՈՒՐԲ ԷԶՄԻՎՇԻՆ
ՏԵՂԵԿԱՑՎԱԿԱՆ ՀԱՄԱԿԱՐԳ:

ԱՍԻԱԿԱՆ ԷԿՈՒՄԵՆԻԿ ԴԱՍԸՆԹԱՑ ԿԱԿԱԹԱՅՈՒՄ

Հոկտեմբերի 19-ից 29-ը Կալկաթայում ընթացան Ասիական քրիստոնեական կոնֆերանսի Էկումենիկ ծրագրի 2009 թ. դասընթացները «Միասին ապրել Աստծո փրան մեջ» թեմայով, որին մասնակցում են ասիական երկրների քրիստոնեական եկեղեցիների եւ կազմակերպությունների ներկայացուցիչներ: «Ասիական քրիստոնեական կոնֆերանսի» հրավերով առաջին անգամ Հայ Առաքելական Սուրբ Եկեղեցու կողմից դասընթացին մասնակցում եւ Հայոց Եկեղեցին ներկայացնում էր Կալկաթայի Հայոց Մարդասիրական ճեմարանի վարչական փնօրեն արժանապարիվ Ս. Ավերիս քին. Համբարձումյանը: Ծրագրին ընդգրկում էր նաեւ այցելություն եւ ծանոթություն փարածաշրջանի փարբեր Եկեղեցիներին, այդ թվում նաեւ Հայ Առաքելական Սուրբ Եկեղեցին:

Հոկտեմբերի 25-ին ծրագրի ղեկավարներ դոկտ. Հոպ Ս. Անտոնի եւ դոկտ. Լոնգզար Վարիյի գլխավորությամբ մասնակիցներն այցելեցին Կալկաթայի Ս. Գրիգոր Լուսավորիչ հայկական եկեղեցի՝ ներկա գտնվելու Սուրբ Պարարագին եւ ավելի մոտիկից ծանոթանալու Հայ եկեղեցուն: Օրվա պարարագիչն էր Տեր Ավերիս քահանան: Նախքան Պարարա-

րագի սկսվելը Տեր հայրը բարի գալուստ մաղթեց հյուրերին՝ նշելով, որ Հայ Առաքելական Սուրբ Եկեղեցին նույնպես մասնակցում է մեծ հեղափոխություն է ցուցաբերում Էկումենիկ շարժմանը՝ ձգտելով առավել սերտ կապեր հաստատել քրիստոնեական բոլոր Եկեղեցիների և հարանվանությունների հետ: Պատարագի ավարտին հյուրերը առիթ ունեցան նաև զրուցելու Հայոց Մարդասիրական ճեմարանի սաների հետ և ծանոթանալու նրանց առօրյային:

ԿԱԿԱԹԱՅԻ ՎԱՅՈՑ ՄԱՐԴԱՍԻՐԱԿԱՆ ՃԵՄԱՐԱՆ

ԱՅՅԵԼՈՒԹՅՈՒՆ ՉԵՆՆԱՅԻ (ՄԱԴՐԱՍ) Ա. ԱՍՏՎԱԾԱԾԻՆ ԵԿԵՂԵՅԻ

2012 թ. Հայ Մաղրասի 300-ամյակին նվիրված միջոցառումներին ընդառաջ՝ սույն թվականի հոկտեմբերի 20-ին հնդկահայոց հոգևոր հովիվ և Կալկաթայի Հայոց մարդասիրական ճեմարանի կառավարիչ Տ. Խոբեն արևոյա Հովհաննիսյանը, Կալկաթայի Ս. Նազարեթ Մայր եկեղեցու վարչության արևմտալեզու Մայքլ Դաթը, անդամներ Սյուզան Ռոբինը և Սունիլ Սոբթին մեկօրյա այցելություն կատարեցին Մաղրասի Ա. Մարիամ Աստվածածին պարմական եկեղեցի՝ կառուցված 1712 թվականին:

Ներկաների մասնակցությամբ կատարվեց հանգստյան ժամերգություն, որին հաջորդեց հոգեհանգստյան կարգ՝ հայ պարբերական մամուլի անդրանիկ ամսագրի՝ «Ազդարարի» խմբագիր Տ. Հարություն ավագ քահանա Շմավոնյանի համար, որի գերեզմանը գտնվում է եկեղեցու բակում:

Այնուհետև քննարկվեց եկեղեցական վարչության ժողով, որտեղ քննարկվեց Հայ Մաղրասի 300-ամյակի առիթով նախատեսվող պոնախմբությունների ծրագիրը: Ժողովը նաև կարևոր էր առաջնային խնդիր համարեց քարտեզ քարտեզներ առաջ օտարված եկեղեցապարկան հարակից շինությունը վերադարձնել Հայոց Եկեղեցուն մինչև հոբելյանական տարին:

Հանդիպմանը մասնակցում էր նաև Հայոց Մարդասիրական ճեմարանի հայոց պարմության ուսուցչուհի Ներմին Աղամյանը: Հոգևոր հովիվի նախաձեռնությամբ քիկին Աղամյանը սպանդնեց մինչև 2012 թ. պարբերաբար ծավալուն աշխատություն՝ նվիրված Հայ Մաղրասի պարմությանը:

ԿԱԿԱԹԱՅԻ ՎԱՅՈՑ ՄԱՐԴԱՍԻՐԱԿԱՆ ՃԵՄԱՐԱՆ

«ՏԱՐՎԱԼ ԱՎԱԳՈՒՅՆ ՈՒՍՈՒՅԻՉ» ՄՐՅԱՆԱԿԱԲԱՇԽՈՒԹՅՈՒՆ ՄԱՅՐ ԱԹՈՒ ՍՈՒՐԲ ԷԶՄԻԱԾՆՈՒՄ

Հոկտեմբերի 22-ին Մայր Աթոռ Սուրբ Էջմիածնում, մասնակցությամբ Մայր Աթոռի միաբանների և ՀՀ կրթության և գիտության նախարար Կրմին Աշոտյանի, քննարկվեց Մայր Աթոռի հովանու ներքո արդեն 8-րդ տարին անցկացվող «Լավագույն ուսուցիչ» ամենամյա հանրապետական մրցույթի հանդիսավոր մրցանակաբաշխությունը:

«Հայոց լեզու և գրականություն», «Հայոց պարմություն», «Հայոց Եկեղեցու պարմություն» և բնագիտական առարկաների գծով անցկացվող մրցույթի նպատակն է բացահայտել, գնահատել և խրախուսել մասնագիտական խորը գիտելիքներով, սրտեղծագործական և դասավանդման հմուտ կարողություններով օժտված ուսուցիչներին: Մրցույթն անց

է կացվում Մայր Աթոռի բարերարներ ամերիկաբնակ Սիլվա և Իրմա Տեր-Սպեւանյան թույրերի հովանավորությամբ:

Հանդիսությունն սկսվեց Տերունական աղոթքով, որին հաջորդեց Մայր Աթոռի Քրիստոնեական դաստիարակության կենտրոնի քննարկող Ս. Վարդան արքեպիսկոպոսի խոսքը: Հայր Սուրբը, բարի գալուստ մաղթելով կրթության մշակներին, անդրադարձավ ուսուցչի կերպարին ու նկարագրին, նրա քրիստոսանման առաքելությանը հայոց ազգային դպրոցից ներս: Հայր Վարդանն ուրախություն հայտնեց, որ Վեհափառ Հայրապետի՝ ազգային ու բարոյական արժեքների, հայրենասիրության ոգու վրա հիմնված ազգային դպրոց ունենալու և դրանում ուսուցչի կարևոր դերակատարության արժեքման արևելականը քարեցարքի իրականություն է դառնում:

Մրցույթի անցկացման գործընթացը ներկայացրեց ՀՀ ԿԳ նախարարության հանրակրթական վարչության պետ Նարինե Հովհաննիսյանը՝ արդեկացնելով, որ մրցույթին մասնակցել է 300 ուսուցիչ, որոնցից 41-ն անցել են եզրափակիչ փուլ:

Այնուհետև մրցույթի հաղթողներին շնորհավորեց ՀՀ կրթության և գիտության նախարար Կոնստանտին Աշոտյանը: Իր խոսքում նախարարը կարևորեց դպրոցի կրթադաստիարակչական դերը, ապա անդրադարձավ նախարարության սերտ համագործակցությանը Հայաստանյայց Առաքելական Սուրբ Եկեղեցու հետ և համարեց իրագործվող ծրագրերին: «Արդիականացնելով կրթությունը և համապատասխանեցնելով այժմյան պայմաններին՝ չպետք է մոռանանք, որ մեր նման երկրների ու ժողովուրդների համար թիվ մեկ մարտահրավեր է նաև ազգային ինքնության պահպանումն ու հոգևոր-մշակութային դաստիարակությունը, որի իրականացման գործում բացառիկ առաքելություն ունի Հայ Առաքելական Եկեղեցին՝ ամրագրված սահմանադրորեն: Հայոց կրթության բազմադարյա պահապանը և հովանավորը եղել է Հայոց Եկեղեցին», - նշեց ՀՀ ԿԳ նախարարը:

Ապա Մայր Աթոռի միաբան, ԵԴՀ աստվածաբանության ֆակուլտետի դեկան Ս. Անուշավան Լալիսկոպոս Ժամկոչյանը և ԿԳ նախարար Արմեն Աշոտյանը 39 ուսուցիչների հանձնեցին մրցույթի մասնակցության վկայականներ, դրամական պարգևներ և հոգևոր գրականություն:

Առաջին մրցանակի արժանացան «Հայոց Եկեղեցու պարմություն» առարկայի ուսուցչուհի Խաչատրյան Աստղիկը (Գյումրիի թիվ 11 դպրոց), «Հայոց լեզվի և գրականություն» առարկայի ուսուցչուհի Մարգարիտա Խաչատրյանը (Վանաձորի թիվ 5 դպրոց), «Հայոց պարմություն» առարկայի ուսուցչուհի Հասմիկ Գափանյանը (Վաղարշապատի թիվ 2 դպրոց) և «Կենսաբանություն» առարկայի ուսուցչուհի Անահիտ Գևորգյանը (Հրազդանի թիվ 11 դպրոց): Երկրորդ մրցանակ ստացավ 8 ուսուցիչ, երրորդ մրցանակ փրվեց 11 ուսուցչի: Մրցանակների արժանացան մրցույթի մասնակից եւս 16 ուսուցիչ:

Հայոց ուսուցչի մեծարման գեղեցիկ այս արարողությունից հետո իրենց սրբի խոսքն ասացին մի շարք ուսուցիչներ: Վերջում Ն.Ս.Օ.Տ.Տ Գարեգին Բ Ամենայն Հայոց Կաթողիկոսի օրհնությունն ու գնահատանքը ներկաներին փոխանցեց Գևորգյան հոգևոր ճեմարանի քննիչ Ս. Սահակ Լալիսկոպոս Մաշայանը. «Օրհնյալ է ուսուցչի գործը, մեր Տեր Հիսուս Քրիստոսի գործի նման է, որովհետև Իմքն էլ Վարդապետ՝ ուսուցիչ եղավ: Հետևաբար, օրհնյալ է ուսուցչի աշխատանքը, որ մարդ կերպելու գործն է: ...Աշխարհը պիտի փրկի

կրթությունը»,- ասաց Սահակ Սրբազանը՝ հորդորելով ուսուցիչներին շարունակել իրենց ծառայությունը, խղճմանքով ցանկել սերմերը կրթության, որպեսզի Հայոց աշխարհը և Սփյուռքը ողողվի հայկական մշակույթի, հայոց գրի ու գրականության լույսով և Աստծո օրհնությամբ:

Արարողության ընթացքում հոգևոր և ազգային երգերի կատարումներով հանդես եկավ Ս. Գեղարդի վանքի երգչախումբը՝ խմբավարությամբ Անահիտ Պապայանի:

ՄԱՅՐ ԱԹՈՌ ՍՈՒՐԲ ԷԶՄԻԱԾԻՆ
ՏԵՂԵԿԱՏՎԱԿԱՆ ՆԱՄԱԿԱՐԳ

ԲԱՅՎԵՑ ՆԱՐԱՎԱՅԻՆ ՌՈՒՍԱՍՐԱՆԻ ՆԱՅՈՑ ԹԵՄԻ ԱՌԱՋՆՈՐԴԱՐԱՆԻ ՇԵՆՔԸ

Օրեր առաջ Նարավային Ռուսաստանի հայոց թեմում կատարվեց թեմի առաջնորդարանի նորակառույց շենքի բացման արարողությունը՝ նախագահությամբ թեմի առաջնորդ Ս. Մովսես եպիսկոպոս Մովսիսյանի: Առաջնորդարանը կառուցվել է փարս Անդրեյ Ամոսովի ազնիվ բարերարությամբ:

Բացման արարողության ընթացքում Մովսես Սրբազանն իր մասնավոր երախտագիտությունն ու գնահատանքը հայտնեց ազնիվ բարերարին՝ վստահեցնելով, որ առաջնորդարանի շենքի կառուցումը նոր իրան կհանդիսանա թեմի աշխատանքների ընդարձակմանը և կնպաստի հոգևոր առաքելության առավել արդյունավետ իրագործմանը:

Սրբազան Հայրը նաև քարոզ խոսեց «Ճանաչեք ճշմարտությունը, և ճշմարտությունը կազարի ձեզ» բնաբանով՝ մեծապես կարևորելով մարդու կյանքում աստվածամանադրությունը և հոգևոր-ազգային արժեքների կրող լինելու հանգամանքը:

ՆԱՐԱՎԱՅԻՆ ՌՈՒՍԱՍՐԱՆԻ ՆԱՅՈՑ ԹԵՄԻ
ՄԱՍԼՈ ԴԻՎԱՆ

ՆՈՐ ՆՇԱՆԱԿՈՒՄՆԵՐ ՄԱՅՐ ԱԹՈՌ ՍՈՒՐԲ ԷԶՄԻԱԾԻՆՈՒՄ

Մայր Աթոռ Սուրբ Էջմիածնի մի շարք միաբաններ, ավարտելով իրենց ուսումնարարների փառքեր համալսարաններում և հովվական սպասավորությունը թեմերում, վերադարձել են Մայր Աթոռ Ս. Էջմիածին և Ն.Ս.Օ.Տ.Տ. Գաբրելին Բ Ծայրագույն Պարբիարք և Ամենայն Հայոց Կաթողիկոսի փնտրիությամբ ծառայության կոչվել Մայր Աթոռի փառքեր կառույցներում:

Տ. Հայրիկ արևդա Նովհաննիսյանը, վերադառնալով Կանադայի Հայոց թեմից, ծառայության է կոչվել Մայր Աթոռի ֆինանսական բաժնում: Տ. Իսահակ արևդա Պողոսյանը ավարտել է ուսումը Նոնաստանում, նշանակվել Մայր Աթոռի հյուրընկալ: Տ. Շնորհք արևդա Սարգսյանը (Աթենքի պերական համալսարան, Նոնաստան) ստանձնել է Մայր Աթոռի Վանդակից փեսչի օգնականի պարտականությունները:

ՄԱՅՐ ԱԹՈՌ ՍՈՒՐԲ ԷԶՄԻԱԾԻՆ
ՏԵՂԵԿԱՏՎԱԿԱՆ ՆԱՄԱԿԱՐԳ